

АНТОН ПАВЛОВИЧ ЧЕХОВ

ДУШИЧКА

Превод от руски: Венцел Райчев, —

chitanka.info

Оленка, дъщерята на колежкия асесор^[1] в оставка Племянников, седеше замислена в двора под навеса пред къщата. Беше горещо, мухите досадно се лепяха и мисълта, че скоро ще настъпи вечерта, бе толкова приятна. От изток се задаваха тъмни дъждовни облаци и от там от време на време полъхваше влага.

Насред двора стоеше Кукин, антрепреньор и съдържател на увеселителната градина „Тиволи“, който живееше под наем в същия двор, в пристройката, и гледаше към небето.

— Пак! — говореше той с отчаяние. — Пак ще вали дъжд! Всеки ден дъжд, всеки ден дъжд — сякаш нарочно! Та това е катастрофа! Това е съсипия! Всеки ден страшни загуби!

Той плесна с ръце и продължи, като се обърна към Оленка:

— Виждате ли, Олга Семьоновна, нашия живот. Иде ти да плачеш! Работиш, стараяш се, мъчиш се, нощем не спиш, все мислиш как да бъде по-хубаво — и какво? От една страна — невежа, дивашка публика. Представям ѝ най-хубавата оперетка, феерия, великолепни куплетисти, ама трябва ли ѝ на нея това? Разбира ли тя от тия работи? На нея ѝ трябва нещо панаирджийско! Дай ѝ там някоя простащина! От друга страна — погледнете времето. Почти всяка вечер вали. Като е захванало от десети май, тъй ще отиде и до края на май и юни, просто ужас! Хората не идват, а пък аз плащам ли наем? Плащам ли на артистите?

На другия ден привечер пак се зададоха облаци и Кукин говореше с истеричен смях:

— Е, какво! Да вали! Ако ще, цялата градина да удави, ако ще, и мене! Та да не прокопсам ни на този, ни на онзи свят! Нека артистите ме дадат под съд! Голяма работа — съд! Ако щат, в Сибир да ме пратят! Ако щат, и на ешафода! Ха-ха-ха!

И на третия ден същото...

Оленка слушаше Кукин мълчаливо, сериозно и понякога очите ѝ се изпълваха със сълзи. Най-накрая нещастията на Кукин я трогнаха, тя го обикна. Той беше дребен, мършав, с жълто лице, с пригладена на слепоочията коса, говореше с тънко тенорово гласче и когато говореше, кривеше устата си; върху лицето му винаги беше изписано отчаяние, но въпреки всичко породя в нея истинско, дълбоко чувство. Тя постоянно обичаше някого и не можеше без това. По-рано обичаше баща си, който сега седеше болен в едно кресло в тъмна стая и дишаше

тежко; обичаше леля си, която понякога веднъж на две години пристигаше от Брянск; а още по-рано, когато учеше в прогимназията, обичаше учителя си по френски език. Беше кротка, добродушна, състрадателна, с благ мек поглед и много здрава. Като гледаха пълните ѝ розови бузи, меката ѝ бяла шия с тъмна бенка, добродушната ѝ наивна усмивка, която се появяваше на лицето ѝ, когато слушаше нещо приятно, мъжете си казваха: „Да, бива си я...“ — и също се усмихваха, а гостенките дами не можеха да се сдържат да не я хванат за ръката неочаквано посред разговора и да не рекат в изблик на удоволствие:

— Душичка!

Къщата, в която живееше от рождение и която в завещанието беше записана на нейно име, се намираще в покрайнините на града, в циганския квартал, недалеч от градината „Тиволи“; по цели вечери и нощи тя слушаше музиката в градината и пукота на пръскащите се ракети и ѝ се струваше, че Кукин воюва със съдбата си и превзема с пристъп главния си враг — равнодушната публика; сърцето ѝ сладко замираще, изобщо не ѝ се спеше, а когато призори той се връщаше вкъщи, тя тихичко почукваше по прозореца от спалнята си и като му показваше през пердето само лицето и едното си рамо, ласкаво му се усмихваше...

Той ѝ направи предложение и те се венчаха. А когато видя, както трябва, шията и пълните ѝ здрави рамене, плесна с ръце и рече:

— Душичка!

Беше щастлив, но тъй като в деня на сватбата и после през нощта валя дъжд, от лицето му не изчезна изразът на отчаяние.

След сватбата живееха добре. Тя седеше на касата при него, следеше за реда в градината, записваше разходите, изплащаше заплатите, а розовите ѝ бузи и милата, наивна, подобна на сияние усмивка се мяркаха ту зад прозорчето на касата, ту зад кулисите или пък в бюфета. И вече говореше на познатите си, че най-забележителното, най-важно и нужно нещо в света е театърът и само там човек може да получи истинска наслада и да стане образован и хуманен.

— Но разбира ли публиката тия работи? — говореше тя. — На нея ѝ трябва нещо панаирджийско! Вчера давахме „Фауст наопаки“^[2] и почти всички ложи бяха празни, но ако представехме с Ванечка някоя

простащина, повярвайте, театърът щеше да бъде претъпкан. Утре с Ванечка даваме „Орфей в ада“^[3], елате.

И каквото Кукин говореше за театъра и за артистите, това повтаряше и тя. И тя като него презираше публиката заради равнодушието ѝ към изкуството и заради невежеството, на репетициите се намесваше, поправяше артистите, следеше за поведението на музикантите и когато в местния вестник имаше неодобрителни отзиви за театъра, плачеше и ходеше в редакцията да се разправя.

Артистите я обичаха и я наричаха „ние с Ванечка“ и „душичка“, тя ги съжеляваше и им даваше малки заеми и ако понякога я излъжеха, само скришом си поплакваше, но на мъжа си не казваше нищо.

През зимата също живяха добре. Наеха градския театър за цялата зима и го даваха под наем за къси срокове ту на украинска трупа, ту на някой фокусник или на местни любители. Оленка пълнееше и цялата сияеше от задоволство, а Кукин слабееше и жълтееше и се оплакваше от страшни загуби, въпреки че цялата зима работите не вървяха зле. Нощем той кашляше, а тя му даваше да пие малинов и липов чай, разтриваше го с одеколон и го загръщаше с меките си шалове.

— Какъв си ми миличък! — говореше тя съвсем искрено и го галеше по косата. — Какъв си ми добричък!

По великденските пости той замина за Москва да набира трупа, а тя без него не можеше да спи, все седеше на прозореца и гледаше звездите. В тоя момент се сравняваше с кокошките, които също по цяла нощ не спят и са неспокойни, когато в курника го няма петела. Кукин се забави в Москва и писа, че ще се върне за Великден, като в писмата си вече даваше нареждания за „Тиволи“. Но късно вечерта срещу страстни понеделник неочаквано се раздаде зловец тропане на портата; някой удряше по пътната врата като по бъчва: „Бум, бум, бум!“ Сънената готвачка, шляпайки из локвите с босите си крака, изтича да отвори.

— Отворете, за Бога! — говореше някой зад портата с глух бас. — Имате телеграма!

Оленка и по-рано беше получавала телеграми от мъжа си, но сега, кой знае защо, цялата отмаля. С трепереци ръце разпечата телеграмата и прочете следното:

„Иван Петрович почина днес скоропостижно приво чакаме нареждания гогребение вторник“.

Точно така беше напечатано в телеграмата „гогребение“ и още някаква неясна дума „приво“; подписът беше на режисьора на оперетната трупа.

— Гълъбчето ми! — зарида Оленка. — Ванечка, мой миличък, гълъбчето ми! Защо ли те срещнах? Защо ли те опознах и те обикнах? На кого остави горката си Оленка, клета и нещастна?...

Погребаха Кукин във вторник в Москва, на Ваганково; Оленка се върна вкъщи в сряда и щом влезе в стаята си, тръшна се на леглото и зарида толкова високо, че се чуваше на улицата и в съседните дворове.

— Душичка! — говореха съседките и се кръстеха. — Душичката Олга Семьоновна, миличката, как се съсипва!

Три месеца по-късно Оленка се връщаше от черква печална, в дълбок траур. Случи се така, че с нея тръгна един съсед, Василий Андреич Пустовалов, управител на склада за дървен материал на търговеца Бабакаев; той също се връщаше от черква. Беше със сламена шапка и бяла жилетка със златна верижка и приличаше повече на помещник, отколкото на търговец.

— Всяко нещо идва по реда си, Олга Семьоновна — говореше той важно, със съчувствие в гласа си, — и ако някой от ближните ни умре, значи такава е волята божия и в такъв случай трябва да се държим и да понасяме покорно.

Изпрати Оленка до пътната врата, сбогува се и продължи нататък. След това цял ден ѝ се счуваше важният му глас, а затвореше ли очи, виждаше черната му брада. Много ѝ беше харесал. Но, изглежда, и тя му беше направила впечатление, защото подир малко при нея дойде на кафе възрастна дама, слабо позната, която, щом седна на масата, тутакси заговори за Пустовалов, че бил добър, солиден човек и всяка мома с удоволствие би се омъжила за него. След три дни дойде да я посети и сам Пустовалов; не седя дълго, десетина минути, говори малко, но Оленка го обикна, така го обикна, че цялата нощ не спа и гореше като в треска, а на сутринта изпрати да повикат възрастната дама. Скоро я сватосаха, подир което стана и сватбата.

След женитбата Пустовалов и Оленка живееха добре. Обикновено той оставаше в склада до обед, после отиваше по работа и

Оленка го сменяше, като седеше в кантората до вечерта, пишеше разни сметки и продаваше дървен материал.

— Дървото вече всяка година поскъпва с двайсет процента — говореше тя на купувачите и познатите си. — Ами вижте, преди продавахме наше дърво, а сега Васечка всяка година трябва да ходи в Могилъовска губерния за дърва. А пък какви тарифи! — закриваше с ужас тя двете си страни с ръце. — Какви тарифи!

Струваше ѝ се, че продава дървен материал от години, че в живота най-важното и нужно са дървата, и усещаше нещо близко, трогателно в думите: греда, ян, шинда, летва, дъски за таван, талпа, капак... Нощем сънуваше цели камари от дъски и летви, дълги безкрайни върволици талиги, които караха дървен материал нейде извън града; сънуваше как цял полк от трупи, по осем метра дълги и по четвърт метър дебели, вървяха изправени в атака срещу склада, как трупите, гредите и капакът се удряха, издаваха кънтящ звук на сухо дърво и всичко падаше, пак се изправяше и се трупаше едно връз друго; тя извикваше насън, а Пустовалов ѝ говореше нежно:

— Оленка, какво ти е, мила? Прекръсти се!

Каквито мисли имаше мъжът ѝ, такива имаше и тя. Ако той мислеше, че в стаята е горещо или сега търговията е слаба, така мислеше и тя. Мъжът ѝ не обичаше никакви развлечения и в празник си седеше вкъщи, тя — също.

— И все си стоите вкъщи или в кантората — говореха познатите им. — Да бяхте отишли на театър, душичке, или пък на цирк.

— Ние с Васечка нямаме време за театри — отговаряше важно тя. — Ние сме трудови хора, не ни е до празни развлечения. Пък и какво ли хубаво има в театрите?

В събота двамата с Пустовалов ходеха на вечерня, в празник — на утринна литургия, като на връщане от черква вървяха един до друг с умилени лица и от двамата лъхаше на хубаво, а нейната копринена рокля приятно шумолеше; вкъщи пиеха чай със сладък хляб и разни сладка, след това ядяха пирог. Всеки ден по пладне на двора и отвън на улицата край тях миришеше вкусно на борш и овнешко печено или на печена патица, а през пости — на риба, та човек не можеше да мине край вратата им, без да не му се прияде. В кантората винаги вреше самовар и черпеха купувачите с чай и гевречета. Веднъж в седмицата

съпрузите ходеха на баня и се връщаха от там един до друг, и двамата зачервени.

— Не сме зле, добре живеем — говореше Оленка на познатите си, — слава Богу. Дай Боже всекому така да живее, както ние с Васечка.

Когато Пустовалов ходеше в Могилъовска губерния за дървен материал, тя силно тъгуваше и нощем не спеше, плачеше. Понякога вечер при нея идваше полковият ветеринарен лекар Смирнин, млад човек, който живееше под наем в пристройката. Той разказваше разни неща или играеше с нея на карти и това я развличаше. Особено интересни ѝ бяха историите от семейния му живот; бил женен и имал син, но се разделил с жена си, защото му изневерила, и сега я мразел, но ѝ пращал всеки месец по четирийсет рубли за издръжка на сина. Като слушаше това, Оленка въздишаше и клатеше глава: беше ѝ жал за него.

— Да ви закриля Бог — говореше тя на сбогуване, като го изпращаше със свещ на стълбите. — Благодаря ви, че поскучахте с мене, Господ здраве да ви дава...

И все приказваше някак важно, някак мъдро, като подражаваше на мъжа си; ветеринарят вече затваряше долу вратата, а тя му извикваше:

— Знаете ли, Владимир Платонич, да бяхте се сдобрили с жена си. Простете ѝ поне заради сина!... Детенцето сигурно всичко разбира.

А като се върнеше Пустовалов, тя му разказваше шепнешком за ветеринаря и за нещастния му семеен живот и двамата въздишаха, клатеха глава и говореха за момчето, което вероятно тъгува за баща си, после поради някакъв странен ход на мислите заставаха пред иконите, кланяха се до земята и се молеха Бог да им прати деца.

Тъй Пустовалови изкараха — тихо и мирно, в любов и пълно разбирателство — шест години. Но ето че веднъж през зимата Василий Андреич, както беше пил горещ чай в склада, излезе без шапка да измери дървен материал, простуди се и легна. Лекуваха го най-добрите лекари, но болестта си каза своето и той умря след четиримесечно боледуване. И Оленка пак овдовя.

— На кого ме остави, гълъбчето ми? — ридаеше тя след погребението на мъжа си. — Как ще живея сега без тебе, горката аз, клетата? Добри хора, смилете се над мене, кръглото сираче...

Тя носеше черна рокля с траурни ленти и вече се беше отказала завинаги от шапки и ръкавици, излизаше рядко от къщи, само на черква или на гроба на мъжа си, и водеше живот на монахиня. И едва като минаха шест месеца, свали траура и започна да отваря капациите на прозорците. Понякога дори я виждаха да отива сутрин на пазара за продукти с готвачката си, но как живееше сега и какво ставаше в къщата ѝ, можеха само да се досещат. Досещаха се например по това, че я виждаха да пие чай с ветеринаря в градината си, а той да ѝ чете вестник на глас, и още по това, че като срещнала на пощата една позната дама, каза:

— В нашия град няма правилен ветеринарен надзор и затова има много болести. Непрекъснато се говори, че хората се разболяват от млякото и се заразяват от конете и кравите. За здравето на домашните животни всъщност трябва да се полагат същите грижи, както за здравето на хората.

Тя повтаряше мислите на ветеринаря и сега по всички въпроси беше на едно и също мнение с него. Ясно беше, че не можеше да изкара и една година, без да се привърже към някого, и че новото си щастие беше намерила в пристройката на къщата си. Друга биха осъдили за това, но за Оленка никой не можеше да помисли нещо лошо, тъй като всичко в живота ѝ беше толкова естествено. Двамата с ветеринаря на никого не споменаваха за промяната, настъпила в отношенията им, мъчеха се да я скрият, но не успяваха, защото Оленка не можеше да има тайни. Когато на ветеринаря му идваха гости, колеги от полка, Оленка, докато им наливаше чай или слагаше да вечерят, подхващаше разговор за чумата по рогатия добитък, за туберкулозата при домашните животни, за градските кланици, а той ужасно се смущаваше и когато гостите си отидеха, хващаше я за ръката и съскаше сърдито:

— Колко пъти съм те молил да не говориш за работи, които не разбираш! Когато ние, ветеринарите, говорим помежду си, моля те, не се намесвай. Най-сетне това дотяга!

А тя го гледаше изумена и разтревожена и питаше:

— Володечка, а за какво да говоря?

После със сълзи на очи го прегръщаше, молеше го да не се сърди и двамата бяха щастливи.

Но все пак това щастие не трая дълго. Ветеринарят замина с полка си, замина завинаги, тъй като преместиха полка някъде много далеч, едва ли не в Сибир. И Оленка остана сама.

Сега наистина тя беше съвсем сама. Баща ѝ отдавна бе починал и креслото му се търкаляше на тавана прашно, без един крак. Тя отслабна и погрозня, когато хората я срещаха на улицата, вече не я гледаха както преди и не ѝ се усмихваха; очевидно най-хубавите години се бяха изтърколили, останали назад, и вече започваше някакъв нов живот, неизвестен, за който по-добре да не се мисли. Вечер седеше на стълбището пред къщи и слушаше как в „Тиволи“ свири музика и се пукаат ракети, но това вече не пораждаше никакви мисли у нея. Гледаше безучастно своя пуст двор, за нищо не мислеше, нищо не искаше, а после, когато настъпеше нощта, отиваше да спи и виждаше насън своя пуст двор. Ядеше и пиеше сякаш насила.

Но главно, което бе и най-лошо, нямаше вече никакво мнение. Виждаше край себе си предмети и разбираше всичко, което ставаше наоколо, но за нищо не можеше да си състави мнение и не знаеше за какво да говори. А колко ужасно е да нямаш мнение! Виждаш например — стои бутилка на масата или вали дъжд, или пък селянин на каруца, но за какво е тая бутилка или дъждът, или пък селянинът, какъв смисъл има в тях, не можеш да кажеш, и пари да ти дават, пак нищо не би казал. Навремето край Кукин и Пустовалов, а после край ветеринаря Оленка можеше всичко да обясни и да изкаже мнение за каквото и да е, но сега и в мислите, и в сърцето ѝ беше също така пусто, както и на двора. И толкова е страшно, толкова е горчиво, сякаш е преяла пелин.

Градът малко по малко се разширяваше във всички посоки. Циганският квартал вече се наричаше улица, а там, където бяха градината „Тиволи“ и складовете за дървен материал, изникнаха къщи и се образуваха редица улички. Колко бързо лети времето! Къщата на Оленка потъмня, покривът ръждяса, сайвантът се наклони на една страна, а целият двор обрасна с буренак и парлива коприва. Самата Оленка застаря, погрозня; лете тя седи на стълбището пред къщи и както преди на душата ѝ е и пусто, и тягостно и лъха на пелин, а зиме, седнала до прозореца, гледа снега. Польхне ли на пролет, донесе ли вятърът звъна на черковните камбани, изведнъж ще нахлуят спомените от миналото, сладко ще се свие сърцето и от очите ще потекат обилни

сълзи, но само за миг, а сетне пак тая пустота и се чудиш защо живееш. Черното котенце Бриска се гали и кротко мърка, но не я трогват Оленка тези котешки ласки. Това ли ѝ трябва? На нея ѝ е нужна обич, която да завладее цялото ѝ същество, душа, разум, да ѝ даде мисли, насока на живота, да стопли стареещата ѝ кръв. И тя изгърсва от полата си черната Бриска и казва ядосано:

— Бягай, бягай... Нямах работа тук!

И тъй ден след ден, година след година — и нито една радост, никакво мнение. Каквото каже Мавра готвачката, то е хубаво.

През един горещ юлски ден привечер, когато на улицата караха градското стадо и целият двор се беше напълнил с облаци прах, неочаквано някой почука на портичката. Оленка отиде да отвори и като погледна, цялата изтръпна: на пътя стоеше ветеринарят Смирнин, вече побелял и цивилно облечен. Изведнъж тя си спомни всичко, не се съдържа, заплака и отпусна глава върху гърдите му, без да каже нито дума; силно развълнувана, не забеляза как двамата влязоха вътре, как седнаха да пият чай.

— Гълъбчето ми! — шепнеше тя и трепереше от радост. — Владимир Платонич! Какво ви носи насам?

— Искам тук да се заселя завинаги — заразказва той. — Подадох си оставката и ето — дойдох тук да опитам щастието си на воля, да пусна корен. А и за сина е време да го дадем в гимназия. Порасна. Та аз, знаете ли, се сдобрих с жена си.

— Ами тя къде е? — попита Оленка.

— Двамата със сина са в хотела, а пък аз ходя и търся жилище.

— Господи, Боже мой, ама вземете моята къща! Че не е ли жилище? Ах, Господи, та аз нищичко няма да ви вземам — развълнува се Оленка и пак заплака. — Живейте тук, а на мен и пристройката ми стига. Каква радост, Господи!

На другия ден вече боядисваха покрива на къщата и белосваха стените, а Оленка, с ръце на кръста, ходеше из двора и даваше нареждания. Върху лицето ѝ грейна предишната усмивка и тя цялата се оживи, освежи се, сякаш се бе събудила от дълъг сън. Дойде жената на ветеринаря, слаба грозна дама с къса коса и капризно лице, а с нея — момче, Саша, дребничко за годините си (вече караше десета година), пълничко, с ясни сини очи и трапчинки на бузите. И още щом

влезе в двора, веднага се втурна подир котката и тутакси се раздаде веселият му радостен смях.

— Леличко, ваша ли е котката? — попита той Оленка. — Като се окоти, може ли да ни подарите едно котенце? Мама много се бои от мишки.

Оленка поговори с него, даде му да пие чай и изведнъж почувства топлина в гърдите си, някаква сладостна тръпка, сякаш това момче беше неин син. А когато вечерта в трапезарията той преговаряше уроците си, тя го гледаше с умиление и жалост и шепнеше:

— Гълъбчето ми, хубавкото ми... Детенцето ми, пък какъв умничък, какъв беличък си се родил.

— „Остров се нарича — прочете той — част от сушата, заобиколена от всички страни с вода“.

— Остров се нарича част от сушата... — повтори тя и това беше първото й мнение, което изказа с увереност след толкова години мълчание и пустота в мислите.

И тя вече имаше свои мнения и на вечеря разговаряше с родителите на Саша колко трудно е сега за децата да учат в гимназия, но все пак класическото образование е по-добро от реалното, понеже след гимназията навсякъде ти е отворен пътят: ако щеш, учи за доктор, ако щеш — за инженер.

Саша тръгна в гимназията. Майка му замина за Харков при сестра си и не се връщаше; баща му всеки ден ходеше някъде да преглежда стада добитък и понякога по два-три дни го нямаше вкъщи, а на Оленка й се струваше, че съвсем са изоставили Саша, че е излишен у дома, че умира от глад; и тя го премести при себе си в пристройката и го настани в една малка стаичка.

И ето — измина вече половин година, откак Саша живее при нея в пристройката. Всяка сутрин Оленка влиза в стаята му; той спи дълбоко, сложил ръка под бузата си, не диша. Жал й е да го буди.

— Сашенка — казва тя печално, — ставай, гълъбче! Време е за училище.

Той става, облича се, прочита молитвата си, после сяда да пие чай; изпива три чаши чай и изядва два големи геврека и половин френско хлебче с масло. Още не се е разсънил съвсем и затова е кисел.

— Ти, Сашенка, не научи добре баснята — казва Оленка и го гледа така, сякаш го изпраща на дълъг път. — Грижа си ми ти. Залягай, гълълбче, учи се... Слушай учителите.

— Ах, стига, моля ви се! — казва Саша.

После той тръгва за гимназията, мъничък, а пък с голяма фуражка и чанта на гръб. След него безшумно върви Оленка.

— Сашенка-а! — вика го тя.

Той се обръща, а тя му пъхва в ръката фурма или карамелче. Когато свиват в пресечката, където е гимназията, на Саша му става неудобно, че подире му върви тази висока пълна жена: той се обръща и казва:

— Вие, лельо, си вървете у дома, сега вече сам мога да стигна.

Тя се спира и гледа подире му, без да мига, докато той не се скрие във входа на гимназията. Ах, колко го обича! Нито едно от предишните ѝ чувства не е било толкова дълбоко, никога досега душата ѝ не се е покорявала така беззаветно, безкористно и с такава радост, както сега, когато в нея все повече и повече се разгаря майчинското чувство. За това чуждо момче, за трапчинките на бузите му, за фуражката му тя би дала целия си живот, би го дала с радост, със сълзи на умиление. Защо? Кой ли знае защо?

След като изпраща Саша до гимназията, Оленка се връща вкъщи бавно безкрайно доволна, спокойна, преизпълнена с обич; подмладилото ѝ се през последната половин година лице се усмихва, сияе; хората по улицата я гледат с удоволствие и казват:

— Здравейте, душичке Олга Семьоновна! Как сте, душичке?

— Трудно стана сега учението в гимназията — разказва тя на пазара. — Шега ли е това, вчера на първи клас да дадат басня наизуст, превод от латински, та и задача... Че къде може това едно малко дете?

И тя започва да говори за учителите, за уроците, за учебниците — същото, което казва Саша за тях.

След два часа обядват заедно, вечерят заедно, учат уроците и плачат. Когато го слага да спи, тя дълго го кръсти и шепне молитва, сетне в леглото мечтае за онова бъдеще, далечно и неизвестно, когато Саша ще завърши институт, ще стане доктор или инженер, ще има собствена голяма къща, коне, каляска, ще се ожени, ще му се родят деца... Тя заспива и все мисли за същото, а сълзите текат по бузите от затворените ѝ очи. Черното коте лежи до нея и мърка:

— Мър... мър... мър...

Изведнъж силно тропане на портичката. Оленка се събужда и не диша от страх; сърцето ѝ силно бие. Минава половин минута и пак тропане.

„Това е телеграма от Харков, мисли си тя и започва цялата да трепери. Майката иска да ѝ пратят Саша в Харков... О, Господи!“

Тя е в отчаяние; главата, краката, ръцете ѝ изстиват и ѝ се струва, че няма по-нещастен човек на света от нея. Но минава още една минута и се чуват гласове — ветеринарят се е върнал вкъщи от клуба.

„Ох, слава Богу“, казва си тя.

От сърцето ѝ постепенно се смъква тежестта, пак ѝ става леко; тя ляга и мисли за Саша, който спи дълбоко в съседната стая и от време на време говори насън:

— Ще те науча аз! Махай се! Не се бий!

1898

---

[1] Среден чиновнически чин в царска Русия. ↑

[2] „Фауст наопаки“ („Фауст наизнанку“) — руското название на оперетата на френския композитор Ерве „Малкият Фауст“ — пародия на операта „Фауст“ от Шарл Гуно. ↑

[3] Оперета от френския композитор Жак Офенбах. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.